

HODNOTENIE DETÍ CUDZINCOV

Hodnotenie žiakov – detí cudzincov je pre učiteľov vzhľadom na ich odlišnú východiskovú situáciu oveľa náročnejšie ako obvykle. Hodnotenie takýchto žiakov je potrebné prispôbiť jednak existujúcim pravidlám hodnotenia ostatných žiakov v triede a jednak špecifickým výchovno-vzdelávacím potrebám žiakov – detí cudzincov.

Pri hodnotení detí cudzincov sa na základe [Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy](#) postupuje ako pri hodnotení žiakov po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom (Článok 11, ods. 1 – 4).

- § Žiak 1. ročníka základnej školy, ktorého materinský jazyk je iný ako vyučovací jazyk navštevovanej základnej školy, sa hodnotí z vyučovacieho jazyka s prihliadnutím na úroveň prospechu z ostatných predmetov.
- § Žiak 2. až 9. ročníka sa počas dvoch hodnotiacich období hodnotí najmenej takou úrovňou prospechu, ktorá zodpovedá prospechu z vyučovacieho jazyka na poslednom vysvedčení.
- § Po uplynutí dvoch hodnotiacich období sa uplatňujú v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach z vyučovacieho jazyka miernejšie kritériá.
- § Pri hodnotení žiaka v prvom a druhom školskom roku sa hodnotia jeho vecné vedomosti a nie úroveň jeho jazykovej správnosti.

▪ SLOVNÉ HODNOTENIE

Pri hodnotení žiakov – detí cudzincov sa v počiatkových fázach ich začleňovania do výchovno-vzdelávacieho procesu ako najvhodnejšie ukazuje slovné hodnotenie. Klasické známky ako sociálna vzťahová norma sú pri hodnotení týchto žiakov vzhľadom na ich počiatkovú jazykovú bariéru nepoužiteľné. V porovnaní s ostatnými spolužiakmi buď zostávajú za hranicou možného úspechu, alebo ich „dobré“ známky pôsobia problematcky. Slovné hodnotenie môže vyzdvihnúť úspechy žiaka, malo by jemu, ale aj učiteľovi a rodičom ukázať, čo už žiak zvládol, čo ho ešte čaká a pod. Pri hodnotení je potrebné sústrediť sa najmä na individuálne hodnotenie pokrokov, oceniť vynaložené úsilie, neporovnávať výkon so spolužiakmi. Nezabudnúť pritom na jazykovú bariéru žiaka a jeho rodičov (zákonného zástupcu) a overiť si, či žiak aj rodičia (zákonný zástupca) porozumeli hodnoteniu. Ak hodnotíme podľa vopred dohodnutých kritérií a oboznámime s nimi žiaka, rodičov (zákonného zástupcu) a spolužiakov, nemali by podobné problémy nastať.

PRÍKLAD PRAXE

Učítelia hodnotia písomný prejav žiakov – detí cudzincov počtom chýb. Pri postupnom znižovaní počtu chýb učiteľ môže ohodnotiť žiakov aj známkou, ktorá slúži len ako motivačný faktor.

Učiteľ hodnotí u žiakov vecné vedomosti a nie úroveň jazyka. Môže žiaka ústne preskúšať formou otázok. Častejšie je však používaná otázka, na ktorú sa od žiaka očakáva jednoslovná odpoveď, príp. len odpoveď ÁNO/NIE. Časom učiteľ kladie otázky, na ktoré žiaci reagujú spontánne a dlhšími vetami.

riaditeľka Základnej školy s materskou školou, Odborárska ulica, Bratislava

▪ SEBAHODNOTENIE

Sebahodnotenie rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku žiaka. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: *portfólio, denníky, rozhovory s učiteľom a dotazníky.*

Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

EURÓPSKE JAZYKOVÉ PORTFÓLIO (EJP)

EJP ako štruktúrovaná zbierka dokumentov s príkladmi osobných prác slúži na to, aby jeho vlastníak mohol dokumentovať svoju viacjazyčnosť a jazykové kompetencie, proces učenia sa, svoje kontakty s jazykmi a interkultúrne skúsenosti v jednotlivých jazykoch.

EJP pozostáva z troch častí: *Jazykový pas, Jazykový životopis a Zbierka prác a dokladov.*

EJP pre tri rôzne cieľové skupiny učiacich sa:

Európske jazykové portfólio pre žiakov vo veku 7 – 10 rokov

Európske jazykové portfólio pre 11 – 15-ročných žiakov

Európske jazykové portfólio 16+

Pre učiteľov sú k dispozícii príručky:

EJP. Príručka pre učiteľov a školiteľov

EJP. Príručka na plánovanie, implementáciu a hodnotenie celoškolských projektov

EJP : tam, kde sa stretajú pedagogika a hodnotenie

▪ HODNOTENIE SPOLUŽIAKMI

Hodnotenie spolužiakmi má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všímať si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, učí žiakov rešpektovať jeden druhého.

Legislatíva

Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy [on-line]. Vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Čl. 11. Hodnotenie žiaka po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom. [cit. 07. 11. 2020]. Dostupné z: [Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy | Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky \(minedu.sk\)](https://www.statpedu.sk/images/sk/publikacna-cinnost/casopisy/jazyk-literatura/2019/1-2-jal-2019.pdf)

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 146 Vzdelávanie cudzincov

Literatúra

ĎURANOVÁ, Denisa. Európske jazykové portfólio [on-line]. In *Jazyk a literatúra*, roč. 6, 2019, č. 1 – 2, s. 38 – 42. ISSN 1339-7184. [cit. 07. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/images/sk/publikacna-cinnost/casopisy/jazyk-literatura/2019/1-2-jal-2019.pdf>

ĎURANOVÁ, Denisa – PÍŠOVÁ, Janka. *Vstupná analýza zameraná na základné informácie týkajúce sa vzdelávania detí cudzincov v Slovenskej republike. Príklad dobrej praxe školy v oblasti inklúzie detí cudzincov* [on-line]. Projekt Erasmus+ č. 2016-1-1-CZ01-KA202-024034 Teacher's training to the inclusion of the children of foreigners. [cit. 04. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/o-organizacii/projekty/erasmus-vzdelavanie-ucitelov-k-inkluzii-deti-cudzincov/>

Európske jazykové portfólio pre žiakov vo veku 7 – 10 rokov. Slovenská republika [on-line]. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2016. 64 s. ISBN 978-80-8118-185-6. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: https://www.statpedu.sk/files/articles/nove-dokumenty/aktuality/EJP_7_10_pdf_verzia.compressed.pdf

Európske jazykové portfólio 16+. Slovenská republika [on-line]. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2014. 136 s. ISBN 978-80-8118-117-7. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/europske-jazykove-portfolio-16/>

KVAPIL, Roman et al. *Slovenčina ako cudzí jazyk. Príručka pre učiteľov* [on-line]. Bratislava : MPC, 2018, s. 16. ISBN 978-80-565-1440-5. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: <https://archiv.mpc-edu.sk/sk/slovencina-ako-cudzi-jazyk>

LITTLE, David. *Európske jazykové portfólio. Príručka na plánovanie, implementáciu a hodnotenie celoškolských projektov* [on-line]. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2014. 44 s. ISBN 978-80-8118-118-4. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/europske-jazykove-portfolio/>

LITTLE, David – PERCLOVÁ, Radka. *Európske jazykové portfólio. Príručka pre učiteľov a školiteľov* [on-line]. Preklad: A. Stankoviánska. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2002. 75 s. ISBN 80-857652-8. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/europske-jazykove-portfolio/>

LITTLE, David. *Európske jazykové portfólio : tam, kde sa stretávajú pedagogika a hodnotenie* [on-line]. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2014. 27 s. [cit. 17. 01. 2021]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/europske-jazykove-portfolio/>

Vzdelávanie detí cudzincov na Slovensku. Príklady dobrej praxe [on-line]. (Ed. Peter Drál'). Bratislava : Nadácia Milana Šimečku a centrum pre výskum etnicity a kultúry, 2011. 131 s. [cit. 07. 11. 2020]. Dostupné z: [Vzdelavanie-deti-cudzincov-priklady-dobrej-praxe.pdf \(cvek.sk\)](https://www.statpedu.sk/files/articles/nove-dokumenty/aktuality/Vzdelavanie-deti-cudzincov-priklady-dobrej-praxe.pdf)

Podklad je súčasťou intelektuálneho výstupu *Manuál pre inklúziu detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike v rámci projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý je financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+*.

Zostavili: PhDr. Janka Píšová, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová, Mgr. Karol Csiba, PhD.

Koordinátori projektu: PhDr. Janka Píšová, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová, Mgr. Karol Csiba, PhD.